

ROCK

Rock izvira iz angleškega Rock and roll oziroma rock 'n' roll. Rock je nastal v ZDA po drugi svetovni vojni. Razširil se je po vsem svetu, danes poznamo veliko zvrsti rocka.

Sam izraz rock and roll se včasih nanaša na začetna obdobja 50-tih in 60-tih let 20. stoletja, kasneje pa je bolj običajen krajši izraz rock. Z »britanski invazijo« se je ponovno razširil v ZDA in povsod po svetu in je pomembno vplival na družbene spremembe. Danes je z mnogimi podzvrstmi najpopularnejša glasbena zvrst.

Rock je beseda, ki zaobjema širok kulturni svet. Rodila se je iz treh temeljnih tokov: najprej rock'n'rolla, ki je doživel višek v letih 55 do 60 in ki je svet Elvisa Presleyja in Chucka Berryja. Sledi mu pop, tok, ki ga med mnogimi drugimi zaznamujejo Beatlesi ali Bob Dylan v letih od šestdesetih do osemdesetih let in je zanj značilen »alternativen« pogled na svet, »kontrakultura«, hipijevsko gibanje. Punk, tretji tok, je povezan predvsem z bliskovitim uspehom Sex Pistols od 1976 do 1980, in ki ga zaznamuje obup.

Rock je tudi zelo vplival na življenja ljudi. Slaba stran rocka je bila, da so glasbeniki pogosto tudi celo spodbujali ljudi k uživanju drog, predvsem marihuane in LSD-ja. Zelo je vplival tudi na oblačenje in modo, ki pa se je z različnimi obdobji spreminjala. Je pa rock glasba, predvsem v 60. In 70. zelo spodbujala mir in svobodo. Zelo znani pa so tudi Live Aid koncerti, ko se predstavijo različne glasbene skupine, izkupiček od vstopnic pa gre v dobrodelne namene. Za rock je z verskega stališča značilen tudi satanizem in ateizem, nekateri bendi pa so tudi krščanski. Druge vere so v rocku bolj izjema kot pravilo.

Zgodovina rocka

50. leta in pozna 40.

Rock glasba se je originalno začela v 50-ih v ZDA z združitvijo rhythm & bluesa, gospela, jazz, folk in country glasbe. To pomeni, da ima rock glasba tako »črne,« kot tudi »bele« korenine. Leta 1951 je DJ Alan Freed prvič uporabil izraz rock'n'roll. V povojnem času 50. let prejšnjega stoletja je zahodni svet z zanosom zrl v prihodnost. Obnova, napredek, svoboda, humanost, mir so predstavljali nasprotje nečloveški in gnusno okrutni izkušnji vojne, ki jo je svet pravkar prestal. Vojno pomanjkanje se je sprevrglo v presežek materialnih dobrin in skupaj s to inflacijo potrošništva ter konzervativnim sistemom demokracije in svobode, ki so jo utelešale ZDA, se je rodila zahodna potrošniška družba. Nove vrednote mladih, temelječe na uživanju svobodnega življenja so začele razbijati pretekle tabuje in poudarjati zabavo. Užitek, strast, pozibavanje z boki in coca-cola so ujele ritem rock'n'rola in pomenile nadgradnjo črnske glasbe, ki je postala domena belcev. Hrumenje motorjev in igra med življenjem in smrtjo, so postale vrednote nove james deanovske generacije 50. let, ki je vzore iskala v pozerskih mladcih - letalskih veteranih minule vojne. Za takrat je bilo značilno tudi pijančevanje, v modi pa so prednjačila usnjena oblačila.

60. leta

Mojstri črnskega bluesa kot Chuck Berry in Bobby Freeman so v času rock'n'rolla 50. let postavili prve smernice modernega rocka 60. in 70.. Led Zeppelin, The Animals, Pink Floyd, The Doors, Janis Joplin, Joe Cooker, The Rush, Ten Years After... so bendi in posamezniki, ki so v 60. letih pomenili veliki pok rock glasbe. Konec 60. let so s preigravanjem rocka – od psihadeličnega pa do blues rocka – ti otroci cvetja pomenili vest družbe. Woodstock '68 se je razvil v demonstracije mladih po vsem svetu. Mnoga druga gibanja za boljši svet, so počasi poniknila in v sedemdesetih letih so bili otroci cvetja primorani odrasti. Velike korporacije so rock skupine pokupile in jih znale odlično tržiti. Nastopila je doba glam rocka, a v ozadju se je že bohotil prihajajoči metal z Black Sabbath, Motorhead... in gnusno-sarkastični punk. Za to obdobje je tudi značilno da so mnogi glasbeniki jemali droge, kot sta marihuana in LSD, veliko skupin pa je občinstvo celo spodbujalo k uporabi drog, kar je posledično močno dvignilo delež ljudi, ki je postal odvisen od drog. V poznih 60., je tudi umrlo nekaj pomembnih glasbenikov zaradi prevelikih odmerkov drog.

Takrat je bil tudi konflikt v oblačenju, med ljudmi, ki so se želeli oblačiti drago in tistimi, ki so se oblačili tradicionalno rockovsko. Na oblačenje je tudi zelo vplivala skupina Beatles. Zelo se je razširilo tudi oblačenje hippijev, ki so prevzeli oblačenje nekega Indijskega poslanca.

70. leta

Vsa popularna glasba je v 70-ih vsebovala različne elemente rocka. Izoblikuje se veliko smeri. Ni bil več tako kvaliteten zato pa je bilo toliko več zvrsti (npr: jazz rock, country rock, art rock, folk rock,..) Najpopularnejša zvrsta glasbe je disco medtem ko si punk rock prizadeva sprožiti novo rock revolucijo sedemsetih. Pojavi se tudi reggae z Bob Marley-em na Jamajki (reggae izraža rastafarijansko kulturo in politični protest). Besni in energični garažni rock nadgradili z dobro mero družbenega cinizma in na lastni koži kazali na samodestruktivnost industrijske družbe 70. let. V poznih šestdesetih in zgodnjih sedemdesetih so bile na čelu avtorskega tekstopiskega gibanja Carole King, Laura Nyro, Joni Mitchell, Carly Simon in Janis Ian, ki so delovale vzporedno s feministično orientiranim ženskim glasbenim gibanjem istega obdobja. Popularni so bili tudi pevci, ki so bili hkrati tudi avtorji pesmi. V 70. letih se je zaradi pogostih smrti med izvajalci zmanjšala popularnost drog, mnogi so pisali pesmi proti drogam in se proti uživanju tudi borili. Kar se oblačjenja tiče, je veliko k temu prispeval disco, kjer so bile popularne razne jakne z vitkimi kravatami.

80. leta

Ob koncu 70. let, so se pojavili videospoti – glasba z videom. Postali so priložnost umetnikov, da prikažejo svojo glasbo in mnoge pesmi so postale popularne bolj zaradi vizualnih elementov kot zaradi glasbe. Glasbeni video povzroči rojstvo glasbene televizijske mreže-MTV v letu 1981, ki prikazuje glasbene spote 24 ur na dan, 7 dni na teden. Videospoti so bili prikazani tudi na komercialni TV in v mnogih plesnih klubih. V osemdesetih letih je začela nastajati tudi urbana glasba - rap. Cinična sporočila črnih getov ameriških mest, so vpeta v ritem udarjajočih basov v slogu afriških ritmov, napovedala bojni pohod urbanega življenja - v devetdesetih je rap zavzel že dobršen delež zahodne glasbene industrije. Na drugi strani je skozi sedemdeseta in osemdeseta leta razmah doživela tudi črna reggae, ska in dub muzika, s katero je ideološko stopala v korak generacija hipijev. Jamajški rastafarjanski preroki Bob Marley, Lee Scratch Perry... so razširjali sporočilo o miru, ljubezni in spokojnem življenju v sožitju z naravo, hkrati pa obljubljali obračun z Babilonom - zahodno potrošniško družbo. Tudi v 80ih so bili zelo proti drogam, pa tudi alkoholu in kajenju, slednje odvisnosti so se tako med mladimi manjšale in se še zmanjševale vse do danes. Za takrat so bili značilni razmrščeni lasje v več barvah, poudarjena pa je bila drugačnost, imeli so ponavadi temna oblačila različnih materialov.

Rock po 90. in danes

Najnovejši zvrsti rocka sta bili grunge (Nirvana) in alternativni rock kombinacija metala in folk rocka s pridihom punka). . Osredotočil pa se je na popolnoma čustvene in ponavadi depresivne teme. Na prehodu v 90. leta so rockerji med pouličnimi raperji, pop in latino šlagerji ter najstniškimi boy bendi izgubil primat v glasbi in postali le del dobro utečene glasbene industrije. Skozi devetdeseta je MTV generacija postopoma izgubljala občutek za alternativo in se predajala popu, latinu, dancu in technu, pa tudi melodičnemu punku, metal rocku... Predvsem za grunge so značilna raztrgana oblačila, stari čevlji, volnene majice in narobe obrnjene kape.

Literatura in viri

Alain Dister, Rock včeraj, danes, jutri, Ljubljana, DZS 1996

P. Buckley, Težavna pota rocka (Ljubljana, DZS, 2003)

Internet;

http://sl.wikipedia.org/wiki/Rock_glasba

<http://www.rockonnet.com/>